

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Conciliorvm Omnivm Generalivm Et Provincialivm Collectio Regia

Ab anno MCLXXXI. ad annum MCCCXIV.

Parisiis, 1644

Vita Et Epistolae Urbani Papae IV.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15974

rum aduenerit ab vnoquoque nostrum fructum iniuncti negotii quaesiturus, coram ipso appareatis intrepidi, & dignam sibi possitis villicationis vestrae reddere rationem. Volumus autem atque precipimus, vt tu, frater archiepiscopo, suffraganeis tuis & aliis praelatis tuae prouinciae has literas sine morae dispendio facias praesentari, vt super praemissis praecipuum nostrum exacta diligentia exequantur.

Datum Idibus Februarii, pontificatus nostri anno v.

VITA ET EPISTOLÆ
VRBANI PAPÆ IV.

ANNO
CHRISTI
1261. **V**RBANVS quartus, cui Iacobi Pantaleonis nomen fuerat, Trevis in Gallia oriundus, patriarcha Hierosolymitanus, Viterbii in Tuscia, vbi tunc propter tyrannidem Manfredi regis Siciliae & potentiam Gibellinorum ecclesiam persequentium Romana curia erat, diuque permanfit, absens electus est pontifex anno Redemptoris 1261. regnante Richardo Cornubiæ comite, & regis Angliæ fratre. Vt securior a maleuolorum insidiis esset, Oruietum se recepit: cumque nulla ratione a Manfredi potentia & tyrannide sese defendere posset, in extrema rerum calamitate definiuit, vt auxiliares copiae, quae vt in Asiam traicerentur delectae erant, e Galliis aduocarentur: quae, accepta a pontifice benedictione, omnem Manfredi exercitum ex Saracenis conflatum deleuerunt. Eo tempore Romani debitam obedientiam pontifici nullam praestabant, verum magistratum suo genio & voluptati deseruientem pro libito sibi deligebant. Quem sui contemptum Urbanus ex eo procedere videns, quod omnem suam auctoritatem a Manfredi iniquitate & iniuriis depressam & obscuratam viderent, Concilio Oruieti habito conclusum est vt Carolus Andegaviæ comes, Franciæ regis frater, in Italiam cum titulo regni Neapolitani aduocaretur. Et quamquam ad eam legationem perficiendam cardinalis missus esset, nihil tamen eius rei, nisi subsequenti pontificis tempore, executionem suam sortitum est. Hoc vnum post hominum memoriam

Concil. Tom. 28.

PPP

celeberrimum ad posteros transmisit, quod suo tempore augustissimi ac simul sacratissimi corporis Domini nostri Iesu Christi celebritatem instituerit, idque ad hæresim contrariam verbo simul & facto impugnandam, quæ his temporibus venerabili sacramento debitum cultum indebite adimebat. Fueritne pontifex ad hanc festiuitatem instituendam religiosæ cuiusdam mulieris instructu ac reuelatione, vt asserit Molanus, vel potius miraculosa sanguinis effluxione, quod scribit Tempesta, commotus, aliorum esto iudicium. Porro tantæ celebritatis sanctissimi corporis Christi officium, quamquam iisdem temporibus cura Iulianæ editum esset, ac magnorum theologorum calculo approbatum, diuus tamen Thomas ab Aquino ad id perfectius præstandum auctoritate apostolica delectus fuit: in quo, vt in ceteris, suo munere adeo affabre functus est, vt diuina censura opus ab eo de ea re compositum approbare meruerit. Nam cum ante Crucifixum prouoluit intentius oraret, vocem nemine comparente audiuit: Bene scripsisti de me Thomas. Et in eo profecto ampliolem laudis cumulum iure sibi vindicare possit, quam vt hic anguste & ieiune memoretur. Vt vero ad Vrbanum redeamus, postquam urbem Oruietum præclaris ædificiis tam priuatis quam publicis exornasset, Perusii ad vitæ periodum perductus obiit, sexto Nonas Octobris, anno Domini millesimo ducentesimo sexagesimo quarto, cum pontificatum tribus annis & triginta quatuor diebus administrasset. Sedes eius morte quinque mensibus vacauit. Eodem tempore floruit Albertus, cognomento Magnus, insigni laude ob eximiam eruditionem merito dignissimus, quippe cuius magisterio diuum Thomam doctorem angelicum ad multorum instructionem accepimus.

EPISTOLA I.

VRBANI PAPÆ IV.

AD EVAM RECLVSAM SANCTI MARTINI
LEODIENSIS.

De festo corporis Christi.

*Vrbanus episcopus dilectæ in Christo filiæ Evæ reclusæ sancti
Martini Leodiensis salutem & apostolicam
benedictionem.*

SCIMVS, o filia, quod magno desiderio desideravit ani-
ma tua, vt solenne festum sacratissimi corporis Do-
mini nostri Iesu Christi institueretur in ecclesia Dei a
Christi fidelibus perpetuis temporibus celebrandum: &
ideo tibi significamus ad gaudium, quod nos ad corro-
borationem catholicæ fidei digne duximus statuendum,
vt de tam mirabili sacramento præter quotidianam com-
memorationem, quam de ipso facit ecclesia, specia-
lior & solennior memoria celebretur; ad hoc diem desi-
gnantes certum, vt in eo turbæ fidelium propter hoc
affectuose ad ecclesias concurrant, sitque dies ille vni-
uersis Christicolis noua festiuitate iucundus, & ampla
iucunditate festiuis, prout in literis apostolicis, quas
per vniuersum orbem dirigimus, plenius continetur. Et
scias quod nos huiusmodi festum cum omnibus archi-
episcopis, episcopis, ceterisque ecclesiarum prælatis tunc
apud sedem apostolicam commorantibus (ad hoc vt vi-
dentibus & audientibus de tanti festi celebritate salubre
præberetur exemplum) duximus celebrandum. Magni-
ficet igitur anima tua Dominum, & exultet spiritus tuus
in Deo salutari tuo. Quia viderunt iam oculi tui salu-
tare tuum, quod parauimus ante faciem omnium po-
pulorum. Latare insuper, quia omnipotens Deus tribuit
tibi desiderium cordis tui, & voluntate labiorum tuo-
rum non fraudauit te cælestis gratiæ plenitudo.

Et quia quaternum, in quo ipsius festi habetur officium,
tibi sub bulla nostra per latorem præsentium destinamus,
volumus, & per apostolica scripta tibi mandamus, qua-

Concil. Tom. 28.

Ppp ij

tenus quaternum ipsum cum deuotione recipias, & eius copiam personis illam petentibus exhibeas liberaliter & libenter, & instes deuotis precibus apud illum qui memoriale tam salutiferum de seipso reliquit in terris, vt nobis ex alto tribuat gratiam commissam nostro regimini ecclesiam suam regendi vtiliter, ad laudem & gloriam sui nominis, & salubriter gubernandi.

Datum apud urbem Veterem sexto Idus Septembris, pontificatus nostri anno quarto.

EPISTOLA II.

VRBANI PAPÆ IV.

AD OMNES PRÆLATOS.

De eodem.

Vrbanus episcopus seruus seruorum Dei venerabilibus fratribus, patriarchis, archiepiscopis, episcopis, & aliis ecclesiarum prælatis, salutem & apostolicam benedictionem.

Enarratio
multorum
beneficiorum
receptorum
a Deo in
hoc sacra-
mento pro
nobis insti-
tuto.

1. Cor. II.

TRANSITVRVS de hoc mundo ad Patrem Saluator noster Dominus Iesus Christus, cum tempus suæ passionis instaret, sumpta cœna in memoriam mortis suæ, instituit summum & magnificum sui corporis & sanguinis sacramentum, corpus in cibum, & sanguinem in poculum tribuendo. Nam quotiens hunc panem manducamus, & calicem bibimus, mortem Domini annuntiamus. In institutione quidem huius sacramenti dixit ipse apostolis: *Hoc facite in meam commemorationem*: vt præcipuum & insigne memoriale sui amoris eximii, quo nos dilexit, esset nobis hoc præcelsum & venerabile sacramentum; memoriale, inquam, mirabile ac stupendum, delectabile, suaue, tutissimum, ac super omnia preciosum, in quo innouata sunt signa, & mirabilia immutata; in quo habetur omne delectamentum, & omnis saporis suauitas, ipsaque dulcedo Domini degustatur; in quo vtique vitæ suffragium consequimur & salutis. Hoc est memoriale dulcissimum, memoriale saluificum, in quo gratam redemptionis nostræ recensemus memoriam, in quo a malo retrahimur, & in bono confortamur, & ad virtutum & gratiarum proficimus incrementa, in quo profecto pro-

ficimus ipsius corporali præsentia Saluatoris. Alia namque, quorum memoriam agimus, spiritu menteque complectimur : sed non propter hoc realem eorum præsentiam obrinemus. In hac vero sacramentali Christi commemoratione Iesus Christus præsens, sub alia quidem forma, in propria vero substantia est nobiscum. Ascensus enim in cælum dixit apostolis & eorum sequacibus, *Ecce ego vobiscum sum omnibus diebus usque ad consummationem sæculi*; benigna ipsos promissione confortans, quod remaneret & esset cum eis etiam præsentia corporali. O digna & nunquam intermittenda memoria, in qua mortem nostram recolimus mortuam, nostrumque interitum interiisse, ac lignum viuificum ligno Crucis affixum fructum nobis attulisse salutis. Hæc est commemoratio gloriosa, quæ fidelium animos replet gaudio salutare, & cum infusione lætitiæ deuotionis lacrymas subministrat: exultamus nimirum nostram memorando liberationem, & recolendo passionem dominicam per quam liberati sumus, vix lacrymas continemus. In hac itaque sacratissima commemoratione adsunt nobis suauitatis gaudium simul & lacrymæ; quia & in ea congaudemus lacrymantes, & lacrymamur deuote gaudentes, lætas habendo lacrymas, & lætitiæ lacrymantem, nam & cor ingenti perfusum gaudio dulces per oculos stillat guttas. O diuini amoris immensitas, diuinæ pietatis superabundantia, diuinæ affluentia largitatis! Dedit enim nobis Dominus omnia, quæ subiecit sub pedibus nostris, & super vniuersas terræ creaturas contulit nobis domini principatum. Ex ministris etiam spirituum superiorum nobilitat & sublimat hominis dignitatem. Administratorii namque sunt omnes in ministerium, propter eos qui hereditatem salutis capiunt, destinati. Et cum tam copiosa fuerit erga nos eius munificentia, volens adhuc ipse nobis suam exuberantem caritatem præcipua liberalitate monstrare, semetipsum nobis exhibuit, & transcendens omnem plenitudinem largitatis, omnem modum dilectionis excedens, attribuit se in cibum. O singularis & admiranda liberalitas, vbi donator venit in donum, & datum est idem penitus cum datore! Quam larga & prodiga largitas, cum tribuit quis seipsum. Dedit igitur nobis se in pabulum,

vt quia per mortem homo corruerat, & per cibum ipse releuetur ad vitam. Cecidit homo per cibum ligni mortiferum, releuatus est homo per cibum ligni vitalis. In illo pependit esca mortis, in isto pependit vitæ alimentum. Illius esus meruit læsionem, istius gustus intulit sanitatem. Gustus fauciauit, & gustus sanauit. Vide quia vnde vulnus est ortum, prodiit & medela; & vnde mors subiit, exinde vita euenit. De illo siquidem gustu dicitur: *Quicumque die comederis, morte morieris*, de isto vero loquitur:

Gen. 2.

Ioan. 6.

Si quis comederit ex hoc pane, uiuet in æternum. Hic est cibus qui plene reficit, vere nutrit, summeque impinguat, non corpus sed cor, non carnem sed escam, non ventrem sed mentem. Homini ergo, qui spiritali alimonia indigebat, Saluator ipse misericors de nobiliori & potentiori huius mundi alimento pro animæ refectioe pia dispositione prouidit, decens quoque liberalitas extitit, & conueniens operatio pietatis, & verbum Dei æternum, quod rationabilis creaturæ cibus est & refectio, factum caro, se rationabili creaturæ carni & corpori, homo videlicet, in edulium largiretur, panem enim angelorum manducauit homo: & ideo Saluator ait: *Caro mea vere est*

Ibidem.

cibus. Hic panis sumitur, sed vere non consumitur; manducatur, sed non transmutatur, quia in edentem minime transformatur, sed si digne recipitur, sibi recipiens conformatur. O excellentissimum sacramentum, o adorandum, venerandum, colendum, glorificandum, præcipuis magnificandum laudibus, dignis præconiis exaltandum, cunctis honorandum studiis, deuotis profequendum obsequiis, & sinceris mentibus retinendum. O memoriale nobilissimum intimis commendandum præcordiis, firmiter animo alligandum, diligenter reseruandum in cordis vtero & meditatione, ac celebritate sedula recensendum. Huius memorialis continuum debemus celebrare memoriam, vt illius, cuius ipsum fore memoriale cognoscimus, semper memores existamus, quia cuius donum vel munus frequentius aspicitur, huius memoria strictius retinetur. Licet igitur hoc memoriale sacramentum in quotidianis Missarum solenniis frequentetur, conueniens tamen arbitramur & dignum, vt de ipso semel saltem in anno, ad confundendam speciali-

Relatio
causæ ob
quam instituta fuit
solennis festiuitas huius sacramenti.

ter hæreticorum perfidiam & insaniam, memoria solennior & celebrior habeatur. In die namque cœnæ Domini, quo die ipse Christus hoc instituit sacramentum, vniuersalis ecclesia pro pœnitentium reconciliatione, sacri confectioe chrisimatis, adimpletione mandati circa lotionem pedum & aliis quamplurimum occupata, plene vacare non potest celebrationi huius maximi sacramenti. Hoc enim circa sanctos, quos per anni circulum veneramur, ipsa obseruat ecclesia, vt quamuis in litanis & Missis, ac aliis etiam, ipsorum memoriam sæpius renouemus, nihilo minus tamen ipsorum natalitia certis diebus per annum solennius recolat, festa propter hoc eisdem diebus specialia celebrando. Et quia in his festis circa solennitatis debitum aliquid per negligentiam, aut rei familiaris occupationem, aut alias ex humana fragilitate omittitur, statuit ipsa mater ecclesia certum diem, in qua generaliter omnium sanctorum commemoratio fieret, vt in hac ipsorum celebratione communi, quidquid in propriis ipsorum festiuitatibus omissum existeret soluere-
 tur. Potissime igitur exequendum est erga hoc viuificum sacramentum corporis & sanguinis Iesu Christi, qui est sanctorum omnium gloria & corona, vt festiuitate ac celebritate præfulgeat speciali, quatenus in eo quod in aliis Missarum officiis circa solennitatem est forsitan prætermis-
 sum, deuota diligentia suppleatur: & fideles, festiuitate ipsa instante, intra se præterita memorantes, id quod in ipsis Missarum solenniis sæcularibus forsân agendis impliciti, aut alias ex negligentia vel fragilitate humana minus plene gesserunt, tunc attente in humilitate spiritus & animi puritate restaurent. Intelleximus autem olim, dum in minori essemus officio constituti, quod fuerat quibusdam catholicis diuinitus reuelatum, festum huiusmodi generaliter in ecclesia celebrandum. Nos itaque ad corroborationem & exaltationem catholicæ fidei, digne ac rationabiliter duximus statuendum, vt de tanto sacramento, præter quotidianam memoriam, quam de ipso facit ecclesia, solennior & specialior annuatim memoria celebretur, certum ad hoc designantes & describentes diem, videlicet feriam quintam proximam post octauampentecostes, vt in ipsa quinta feria deuotæ tur-

Institutio
 dictæ festi-
 uitatis sin-
 gulis annis
 feria quinta
 post octauâ
 pentecostes
 solenniter
 celebranda.

bæ fidelium propter hoc ad ecclesias affectuosa concurrant, & tam clerici quam populi gaudentes in cantica laudum surgant. Tunc enim omnium corda & vota, ora & labia, hymnos persoluant lætitiæ salutaris; tunc psallat fides; spes tripudiet; exultet caritas; deuotio plaudat; iubilet chorus; puritas iucundetur. Tunc singuli alacri animo pronaque voluntate conueniant sua studia laudabiliter exequendo, tanti festi solennitatem celebrantes. Et vtinam ad Christi seruitium sic eius fideles ardor inflammet, vt per hæc & alia proficientibus ipsis meritum cumulis apud eum qui sese dedit pro eis in precium, tribuitque se ipsis in pabulum, tandem post huius vitæ decursum eis se in præmium largiatur. Ideoque vniuersitatem vestram monemus & hortamur in Domino, & per apostolica scripta in virtute sanctæ obedientiæ districte præcipiendo mandamus, in remissionem peccatorum iniungentes, quatenus tam excelsum & tam gloriosum festum, prædicta quinta feria, singulis annis, deuote & solenniter celebretis, & faciatis studiose per vniuersas ecclesias ciuitatum vestrarum & diocesum celebrari, subditos vestros in dominica dictam quintam feriam proxime præcedente salutaribus monitis sollicitè per vos & per alios exhortantes, vt per veram & puram confessionem, eleemosynarum largitionem, attentas & sedulas orationes, & alia deuotionis & pietatis opera, taliter se studeant præparare, quod huius preciosissimi sacramenti mereantur fieri participes illa die, possintque ipsum suscipere reuerenter, ac eius virtute augmentum consequi gratiarum. Nos enim Christi fideles ad colendum tantum festum & celebrandum donis volentes spiritualibus animare, omnibus vere pœnitentibus & confessis, qui matutinali officio festi eiusdem in ecclesia, in qua idem celebrabitur, interfuerint, centum; qui vero Missæ, totidem; qui autem in primis ipsius festi Vesperis interfuerint, similiter centum; qui vero in secundis, totidem; illis vero qui Primæ, Tertiarum, Sextarum, Nonarum, ac Completorii officijs interfuerint, pro qualibet horarum ipsarum, quadraginta; illis autem qui per octauas illius festi matutinalibus, vespertinis, Missæ ac prædictarum horarum officijs interfuerint, centum dies, singulis octauarum ipsarum

Hortatio
ad celebra-
tionem di-
ctæ festi-
tatis.

Indulgentia
pro illam
celebranti-
bus.

farum diebus, in omnipotentis Dei misericordia, ac beatorum apostolorum eius Petri & Pauli auctoritate confisi, de iniunctis sibi pœnitentiis relaxamus.

Datum, &c.

VITA ET EPISTOLÆ

CLEMENTIS PAPÆ IV.

ANNO
CHRISTI
1265.

CLEMENS quartus, patria Narbonensis, e villa sancti Ægidii, antea Guido Falcodius appellatus, iurifrudentiæ laude clarissimus, mortua coniuge quam prius habuerat, Podiensis, & paulo post Narbonensis episcopus factus, ex cardinale omnium acclamatione designatus est pontifex ipsis Nonis Februarii, anno Christi 1265. regnante Richardo Romanorum rege. Initio pontificatus mendicantis habitu Perusium vsque profectus est: quo cardinales subsecuti, eum cum debito honore Viterbium deduxerunt. Interea Carolus Andegauensis Italiam ingressus, Romæ per cardinales ad hoc deputatos, Neapoleos & Siciliae rex renuntiatus est; ea conditione adiecta, vt feudi titulo ecclesiæ Romanæ quadraginta millia ducatorum quot annis penderet. Carolo rege creato, post Manfredi obitum, quem ipse deuicerat, Corradinus valida manu instructus vt regnum recuperaret superuenit: de quo pontifex cum per agros Viterbienses eum transeuntem videret, fertur dixisse, ipsum tamquam agnum ad macellum deduci; quemadmodum etiam iuste euenit. Edinigem Poloniae reginam, post mortem miracula facientem, in numerum sanctorum retulit. Sanctum Bonauenturam vnice dilexit. In pauperes liberalis, erga Deum religiosus, apud omnes modestus extitit: & vt paucis multa complectar, nullis non virtutibus ornatus erat. Bona ecclesiæ fidelissime, nullo personarum habito respectu, distribuit. Filiarum duarum alteri, quas ex legitimo matrimonio ante pontificatum susceperat, in monasterio collocatæ triginta tantum libras, alteri trecentas libras dotis nomine dedit. Clerico nepoti tres præbendas habenti duas abstulit, dicens se Deo non carni & sanguini velle acquiescere. Post tres annos die-

Concil. Tom. 28.

Q99